

Lepelaars in Nederland

Jelle van Dijk

Nederland neemt in West-Europa een bijzondere plaats in door het voorkomen van een paar broedvogelsoorten die elders ontbreken of schaars zijn. In dat rijtje staat de Lepelaar steevast op de eerste plaats. Je moet een eind reizen om deze fraaie vogel elders in Europa aan te treffen: Spanje, Oostenrijk, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Oekraïne en Rusland. Veel buitenlandse vogelenthousiasten willen bij een bezoek aan ons land dan ook in ieder geval Lepelaars zien. Tot voor kort waren zij aangewezen op de klassieke plaatsen als het Naardermeer en De Muy op Texel. Zoals bekend hebben deze plaatsen hun status van natuurreservaat juist aan het voorkomen van de Lepelaars te danken. Tegenwoordig kun je voor Lepelaars gelukkig op veel meer plaatsen terecht, terwijl de zojuist genoemde plaatsen geheel of gedeeltelijk hun betekenis voor de Lepelaar verloren hebben. Sinds mensenheugenis hebben er Lepelaars in ons land gebroed. In deze eeuw is de Lepelaar nooit talrijk geweest. Er waren maar een paar kolonies en door het gebruik van persistente landbouwvergiften liep de stand terug tot ongeveer 150 paren aan het eind van de jaren zestig. Een duidelijk herstel trad op toen het milieu weer schoner werd. Ook bij de sterns en de roofvogels was in die tijd een sterke opleving waar te nemen. In de tweede helft van de jaren tachtig was het aantal broedparen geleidelijk toegenomen tot zo'n 400 paren.

Hierna hebben zich wonderlijke ontwikkelingen voorgedaan. De Vos verscheen op het toneel en verjoeg de Lepelaars eerst uit het Naardermeer. De meeste vogels voegden zich bij de reeds bestaande kleine kolonie in de Oostvaardersplassen. Aan het begin van de jaren tachtig had de Lepelaar zich ook op Vlieland gevestigd en in 1990 volgde een vestiging in het Quackjeswater op Voorne. De beroemde kolonie in het Zwanewater werd ook door Vossen beslopen en vrijwel alle Lepelaars verdwenen hier. Lichte paniek brak uit toen in het begin van het broedseizoen van 1995 de grote kolonie in de Oostvaardersplassen geheel verlaten bleek. Vermoedelijk hadden Vossen dankzij de lage waterstand de kolonie kunnen bereiken. Een maand later bleek dat de kolonies in het Waddengebied flink gegroeid waren.

De natuur

Luuk van Klinken

Ga je wel eens wandelen door park of bos? Ieder mens heeft daar behoefte aan. Vandaar dat elk stukje stad ook een stukje groen bevat. Veel mensen willen naar een groot natuurgebied, dus bos of heide. Tegenwoordig heeft ook elke stad een park waar je kunt wandelen. De lucht is hier beter dan in de stad, waar je stikt in de benzinedampen. Men gaat ook vaak naar het strand. Dan is de natuur in-

Vossen hebben de Lepelaars gedwongen zich in nieuwe gebieden te vestigen. Het verrassende is dat in die nieuwe gebieden het de Lepelaars behoorlijk voor de wind gaat. Nog even en er broeden zo'n 1000 paar in Nederland. Ook buiten onze grenzen zijn nieuwe vestigingen ontstaan (Lac du Grand-Lieu in West-Frankrijk, waddeneiland Norderney in Duitsland).

Natuurlijk is over deze boeiende vogel nog veel meer te vertellen. Wij hopen dat het voorgaande uw nieuwsgierigheid geprikkeld heeft.

Op **vrijdag 30 januari 1997** zal Berend Voslamber in het Jan Verweij Natuurcentrum een lezing verzorgen over deze bij uitstek Nederlandse vogel. Voslamber, werkzaam bij Rijkswaterstaat Directie Flevoland, is een uitgesproken deskundige op het gebied van Lepelaars. In het voorgaande stukje is dankbaar gebruik gemaakt van zijn publicaties op dit gebied.

drukwekkend, de eindeloze zee en de blanke top der duinen.

Tegenwoordig wordt er veel aan natuurbehoud gedaan. Omdat de bevolking van ons land de laatste decennia in omvang is gegroeid zoekt men een tegenwicht in de natuur en tracht die te behouden. De mensen vermaken zich ook langs de waterkant van sloot en plas. Daar kun je genieten van het water en de stilte. Mensen uit de steden